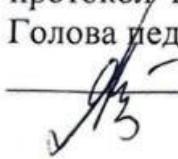

СХВАЛЕНО

Рішення педагогічної ради МРЦ
протокол від 31.08.2026 № 6
Голова педагогічної ради
 Світлана ПАВЛОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ МРЦ від 31.08.2026 №33р
Директор МРЦ

 Світлана ПАВЛОВА

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Міжшкільного ресурсного центру
Олександрівського району міста Запоріжжя
Запорізької міської ради
на 2026/2027 навчальний рік

ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

I. Загальні положення.

II. Структура навчального року.

III. Режим роботи та загальний обсяг навчального навантаження.

IV. Особливості вивчення навчального предмету «Захист України».

V. Вимоги до здобувачів освіти МРЦ Олександрівського району міста Запоріжжя Запорізької міської ради.

VI. Форми організації освітнього процесу в МРЦ Олександрівського району міста Запоріжжя Запорізької міської ради.

VII. Показники реалізації освітньої програми.

VIII. Система внутрішнього забезпечення якості освіти з предмету «Захист України».

IX. Програмно-методичне забезпечення.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

I. Загальні положення

до освітньої програми Міжшкільного ресурсного центру
Олександрівського району міста Запоріжжя Запорізької міської ради
на 2026-2027 навчальний рік.

Міжшкільний ресурсний центр Олександрівського району м. Запоріжжя Запорізької міської ради знаходиться в комунальній власності, є юридичною особою, має печатку.

Розташований за адресою: 69002, Україна, Запорізька область, м. Запоріжжя, вул. Шкільна, буд. 36.

Директор: Павлова Світлана Олегівна

Свідоцтво про державну реєстрацію: 41138839.

Реквізити: розпорядження голови Запорізької обласної державної адміністрації, начальника обласної державної військової адміністрації від 29.06.2023 року №32-л «Про видачу Міжшкільному ресурсному центру Олександрівського району міста Запоріжжя Запорізької міської ради ліцензії на провадження освітньої діяльності».

Засновником освітнього закладу є територіальна громада міста Запоріжжя в особі Запорізької міської ради.

Рік заснування: 26.08.1997 рік.

За Статутом є комунальним закладом освіти, що здійснює ресурсне забезпечення освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, а також забезпечує поглиблене вивчення предметів інваріантної та варіативної складових освітніх програм, є центром військово-патріотичного виховання та військової підготовки.

Статут закладу затверджений у новій редакції наказом департаменту освіти і науки Запорізької міської ради від 28.08.2020 року №199р.

Освітня програма на 2026/2027 навчальний рік Міжшкільного ресурсного центру Олександрівського району міста Запоріжжя Запорізької міської ради розроблена на підставі

- ст.17, ст.53, ст.65 Конституції України,
- Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про національну безпеку України», «Про основи національного спротиву» від 16.07.2021 №1702-IX (зі змінами);
- Стратегії воєнної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 25.03.2021 №121/2021;
- **Плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 № 932 (зі змінами від 30.07.2024 №864);**
- **Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392;**

- Порядку організації та здійснення загальновійськової підготовки громадян України до національного спротиву, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 №1443 (зі змінами);
- Порядку проведення початкової загальновійськової підготовки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.12.2024 №1393;
- Наказу МОН України від 08.09.2020 №1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання» зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28.09.2020 року за №941/35224 (зі змінами);
- Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерством охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205;
- Модельної навчальної програми «Захист України. Інтегрований курс», затвердженої наказом МОН України від 08.08.2024 №1116;
- Наказу МОН України від 20.06.2025 №890 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»;
- Листа МОН України від 17.08.2026 року №1/17756-26 «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2026/2027 навчальному році».

Метою МРЦ Олександрівського району є створення умов для: здобуття якісної освіти та повноцінного особистісного розвитку здобувачів освіти; формування базових компетентностей особистості та потреб в здоров'ябереженні; осмислення підлітком Я-майбутнього, розвитку його індивідуальних здібностей та здатності до самопроєктування; забезпечення успішного професійного розвитку педагогів закладу; ефективної взаємодії закладу з громадою.

Відповідно до поставленої мети окреслено такі комплексні освітні завдання, на виконання яких спрямовано дану освітню програму МРЦ Олександрівського району:

- ознайомлення учнівської молоді з основами нормативно-правового забезпечення захисту України, цивільного захисту та охорони життя і здоров'я;
- усвідомлення учнівською молоддю свого обов'язку щодо захисту України у разі виникнення загрози суверенітету та територіальній цілісності держави;
- набуття знань про функції Збройних Сил України та інших військових формувань України, їх характерні особливості;
- засвоєння основ захисту України, цивільного захисту, домедичної допомоги, здійснення психологічної підготовки учнівської молоді до захисту України;

- підготовка учнів до захисту України, професійної орієнтації молоді до служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях, визначених чинним законодавством, до захисту життя і здоров'я, забезпечення власної безпеки і безпеки інших людей у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу.

Освітня програма МРЦ Олександрівського району Запорізької міської ради Запорізької області розроблена на 2025/2026 навчальний рік.

II. Структура навчального року

Відповідно до пп.2 п. 2 розділу Х «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про повну загальну середню освіту», згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2025 року №1003 «Про початок навчального року під час дії воєнного стану в Україні», освітній процес у 2025/2026 навчальному році розпочнеться з 01 вересня 2025 року і триватиме до 30 червня 2026 року.

Тривалість та структура навчального року в МРЦ Олександрівського району міста Запоріжжя Запорізької міської ради визначається з урахуванням навчального часу на проведення теоретичних та практичних занять, додаткових консультацій для усунення прогалин у навчанні, додаткових заходів для усунення освітніх втрат і розривів учнів протягом навчального року, інших форм організації освітнього процесу, визначених освітньою програмою МРЦ Олександрівського району.

Структура навчального року (поділ на семестри та тривалість канікул) встановлюються закладом освіти у межах часу, передбаченого робочим навчальним планом:

I семестр: - з 01.09.2026 р. до 25.12.2026 р. (16 навчальних тижнів, 79 календарних днів);

II семестр: - з 11.01.2027 р. по 31.05.2027 р. (19 навчальних тижнів, 96 календарних днів).

Тривалість канікул протягом навчального року становить не менше як 30 календарних днів:

Осінні: - з 26.10.2026 р. по 01.11.2026 р. (7 календарних днів);

Зимові: - з 26.12.2026 р. по 10.01.2027 р. (16 календарних днів);

Весняні: - з 22.03.2027 р. по 28.03.2027 р. (7 календарних днів).

Компенсаторі заняття для подолання освітніх втрат і розривів здійснюються до 30.06.2027 року.

III. Режим роботи

та загальний обсяг навчального навантаження

Режим роботи МРЦ Олександрівського району на 2026/2027 навчальний рік – п'ятиденний.

Освітній процес організовується в очній формі зі змішаним режимом. Здобувачі освіти навчаються протягом 10 навчальних днів (двох календарних тижнів) кожного дня як очно, так і дистанційно.

Освітній процес відбувається у дві зміни: I зміна (початок занять – о 08.00 год., завершення – об 11.30 год.) - із застосуванням технологій дистанційного навчання, а II зміна – очно у найпростішому укритті (початок занять – о 13.00 год., завершення – об 15.35 год.)

Відповідно до змісту, обсягу навчального матеріалу та з урахуванням технічних можливостей і безпекової ситуації у місті учитель самостійно визначає режим онлайн-навчання (синхронний/асинхронний).

В МРЦ Олександрівського району щоденно о 08 годині 00 хвилин звучить Гімн України, а о 09 годині 00 хвилин проводиться загальнонаціональна хвилина мовчання за співвітчизниками загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України (стаття 2 Указу Президента України №143 від 16 березня 2022 року «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими в наслідок збройної агресії Російської Федерації», лист Міністерства освіти і науки України від 16.03.2022 №1/3472 – 22).

Закінчується навчальний рік проведенням компенсаторних занять для подолання освітніх втрат і розривів для підвищення тематичного оцінювання навчальних досягнень учнів.

Навчальний план МРЦ Олександрівського району на 2026/2027 навчальний рік охоплює підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом повної загальної середньої освіти. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення розділів предмету «Захист України».

З метою належного організаційного забезпечення освітнього процесу, при викладанні навчального предмета «Захист України», з урахуванням наказу МОН України від 07.06.2024 №671 «Про затвердження змін до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти», відповідно до якого поділ класів на групи здійснюється з розрахунку 14-15 осіб у групі. Відповідно до ч. I ст. 8 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» (у редакції Закону України від 22.05.2024 № 3724-IX), під час організації та здійснення підготовки громадян до військової служби, у тому числі шляхом викладання навчального предмета «Захист України», не допускаються будь-які форми дискримінації, зокрема за ознакою статі. Отже, поділ на групи здійснюється на підставі фактичного місця перебування здобувачів освіти (у місті чи за межами міста) для забезпечення належної організації практичних занять та безпечного освітнього середовища.

Мова навчання українська.

IV. Особливості вивчення навчального предмета «Захист України»

Предмет «Захист України» входить до навчальних робочих освітніх програм освітніх закладів Олександрівського району міста III рівня.

Предмет «Захист України» є обов'язковим предметом у 10-11 класах всіх типів навчальних закладів. Відповідно до змін, затверджених наказом МОН України від 20.06.2025 № 890, у Типовій освітній програмі для закладів загальної середньої освіти III ступеня (затвердженій наказом МОН України від 20.04.2018 №408) на вивчення предмета «Захист України» у 10-11 класах передбачено 2 години на тиждень за рахунок годин інваріантної складової згідно з робочими навчальними планами ЗЗСО Олександрівського району міста на 2026/2027 н.р.

МРЦ Олександрівського району долучився до Інноваційного освітнього проєкту на всеукраїнському рівні за темою «Теоретико-методичні засади викладання навчального предмета/інтегрованого курсу «Захист України» і викладання в ньому здійснюється відповідно до модельної навчальної програми «Захист України. Інтегрований курс» для закладів, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти.

Здобувачі освіти, які належать до діючих згідно з законодавством України релігійних організацій, віро вивчення яких не допускає користування зброєю або має інші обмеження, що поширюються на відпрацювання практичних навичок, передбачених програмою навчального предмета «Захист України», вивчають предмет за індивідуальним навчальним планом, який розробляє МРЦ Олександрівського району за поданою особисто письмовою заявою батьків (законних представників).

Головне завдання предмета «Захист України» - формування в учнів оборонної свідомості, надання здобувачам освіти розуміння, у чому важливість мати свою країну й жити в певній системі цінностей. Учні мають усвідомити, чим кожен і кожна може бути корисним/корисною в захисті країни.

У 10 класі учні вивчають основи національної безпеки й оборони України, озброєння та військову техніку, знайомляться із принципами управління і планування, вивчатимуть озброєння. Значну увагу надають практичним навичкам: орієнтуванню на місцевості, основам інженерної фортифікації, стрілецькій підготовці, домедичній допомозі. Зміст програми в 10 класі структуровано за шістьма модулями:

- основи національної безпеки і оборони;
- основи планування та управління;
- озброєння та військова техніка, стрілецька підготовка;
- основи дій, комунікації та взаємодій у бою;
- орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація;
- домедична допомога в умовах бою.

Програма 11 класу фокусується на розвитку військових технологій, особливостях інформаційної безпеки, поглибленні знань і вмінь з тактичної і стрілецької підготовки, домедичної допомоги. Важливим аспектом є вивчення методів цивільного населення в кризових умовах, можливостей і

способів оборони України. Зміст програми в 11 класі також структуровано за шістьма модулями:

- військові технології та їхній розвиток;
- стрілецька підготовка, основи дій та взаємодії в бою;
- інформаційна війна;
- домедична допомога в умовах бою;
- цивільне населення в кризових умовах;
- планує майбутнє: особиста роль в обороні України.

Для оптимальної реалізації програми освітній процес зосереджений на практичному складникові предмета (до 80%) – організований у тренінговій формі в освітньому просторі осередку з вивчення предмета «Захист України» - МРЦ Олександрівського району.

Зміст навчального матеріалу у програмі складається з двох частин: понятійного і діяльнісного. Відпрацювання практичних навичок в межах вивчення предмета відбувається під час навчання в осередку протягом всього терміну без проведення навчально-польових зборів.

Суттєві особливості викладання предмета «Захист України» в освітньому осередку – МРЦ Олександрівського району – десять 7-годинних занять на рік, які викладаються підряд за графіком протягом I семестру для учнів 11-х класів, протягом II семестру - для учнів 10-х класів.

V. Вимоги до здобувачів освіти МРЦ Олександрівського району

Викладання предмета «Захист України» спрямоване на реалізацію визначених у державному стандарті вимог до обов'язкових результатів навчання учнів і учениць із соціальної і здоров'язбережувальної галузі, які передбачають, що учень/учениця:

- розуміє важливість відстоювання суспільно-державних (національних) цінностей України, здатний самостійно знайти ефективну можливість захистити ці цінності у випадку посягання на них пропаганди та інформаційно-психологічних операцій країни-агресора;
- турбується про особисте здоров'я та безпеку, уникає факторів ризику, реагує на фактори і діяльність, що становить загрозу для власного та суспільного життя, здоров'я, добробуту;
- визначає альтернативи, прогнозує наслідки, приймає рішення для власної безпеки та безпеки інших осіб, здоров'я і добробуту;
- усвідомлює цінність та дотримується здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки і ризики для здоров'я та суспільства;
- виявляє підприєємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки і добробуту власного та інших осіб.

Здобувачі освіти загальноосвітніх навчальних закладів Олександрівського району міста відвідують МРЦ Олександрівського району потижнево, згідно з графіком проведення занять, затвердженим наказом по закладу освіти. Заняття проводяться по 140 годинній програмі, з учнями 10

класів – 10 днів (70 годин); учнями 11 класів 10 днів (70 годин) з виставленням по закінченню вивчення предмета «Захист України» річної оцінки за кожним класом навчання.

Оцінювання учнів з предмета «Захист України» здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів з урахуванням вимог державного стандарту та рекомендацій Міністерства освіти і науки України.

Основними видами оцінювання є: поточне, модульне, підсумкове за семестр/річне.

Поточне оцінювання здійснюється на всіх етапах навчальної діяльності у формах: усного опитування учнів щодо засвоєння навчального матеріалу, тестового контролю, виконання учнями нормативних прийомів і вправ, письмових робіт, створення навчальних комп'ютерних (та іншого виду) моделей бойових дій і надзвичайних ситуацій, навчальних макетів (мішеней) та ін.

Модульне оцінювання є обов'язковим для кожного модуля, оскільки модуль є структурною одиницею програми. Оцінка за модуль виставляється шляхом узагальнення поточних оцінок за теми модуля з урахуванням оцінок за виконання алгоритмів дій, нормативних прийомів і вправ, тестових завдань та інших письмових робіт. Найбільшу вагу в модульному оцінюванні мають тестові завдання, виконання нормативних прийомів та вправ на навчально-практичних і навчально-тренувальних заняттях.

Підсумкова оцінка за семестр/рік виставляється на основі модульних оцінок. Учень має право поліпшити свою семестрову оцінку шляхом перескладання певних нормативів.

КРИТЕРІЇ ТА НОРМИ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ

Рівень компетентності	Бали	Критерії оцінювання якості знань, умінь і навичок учнів
І. Початковий рівень	1	Учень (учениця) може розрізняти об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи. Володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що відтворюються учнем окремими словами чи реченнями з постійною допомогою викладача, виконує лише фрагменти практичних завдань
	2	Учень (учениця) фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має поверхові уявлення про об'єкт вивчення, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні, має елементарні навички, практичні завдання виконує лише з допомогою викладача
	3	Учень (учениця) відтворює менше половини навчального матеріалу, за допомогою викладача виконує елементарні завдання, розрізняє елементи техніки виконання нормативних вимог і здатний виконати незначну їх частину
II. Середній	4	Учень (учениця) знає близько половини навчального

рівень		матеріалу, здатний відтворювати його не в повному обсязі відповідно до тексту підручника або пояснення викладача
	5	Учень (учениця) розуміє основний навчальний матеріал, здатний дати визначення понять, але допускає помилки. За допомогою викладача може логічно відтворювати значну його частину
	6	Учень (учениця) виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, відповіді його правильні, він може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, за допомогою викладача може його аналізувати, порівнювати та робити висновки
III. Достатній рівень	7	Учень (учениця) виявляє знання і розуміння переважної більшості навчального матеріалу, здатний застосовувати його на рівні стандартних вимог, частково контролювати власні навчальні дії
	8	Знання учня (учениці) достатньо повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє аналізувати, робити висновки. Самостійно застосовує теоретичні знання для виконання практичних завдань
	9	Учень (учениця) вільно володіє вивченим матеріалом, вміє узагальнювати інформацію, застосовує її на практиці
IV. Високий рівень	10	Учень (учениця) володіє глибокими, міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях. Виявляє творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної пізнавальної діяльності, знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх при вирішенні поставлених завдань
	11	Учень (учениця) володіє узагальненими знаннями з предмета, вільно висловлює власні думки, визначає програму особистої пізнавальної діяльності без допомоги вчителя знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності
	12	Учень (учениця) має системні знання, виявляє здатність приймати творчі рішення, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання, рівень умінь і навичок дає змогу виконувати нормативи на бездоганному рівні

VI. Форми організації освітнього процесу у МРЦ Олександрівського району

Освітній процесу організовується в безпечному освітньому середовищі. Організація освітнього процесу може здійснюватися в очному і дистанційному режимах, або за змішаною формою, що поєднує очний і дистанційний режими. Таке поєднання можливе, зокрема, для різного виду занять (практичні заняття проводяться в очному режимі, лекційні - в дистанційному). Або для різних груп одного класу: частина учнів класу

навчаються очно, інша – дистанційно в асинхронному режимі, з можливістю надання учням підтримки шляхом проведення консультацій в синхронному режимі. При цьому для учнів визначається черговість очного та дистанційного навчання з метою забезпечення рівних умов для здобуття освіти. МРЦ Олександрівського району організовує освітній процес в очній формі зі змішаним режимом: із використанням технологій дистанційного навчання за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для учасників освітнього процесу та очно у найпростішому укритті.

Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, який діє з 01.01.2021 року, передбачає вимоги для організації роботи з технічними засобами навчання, зокрема комп'ютерами, планшетами, іншими гаджетами.

Отже тривалість навчальних занять, визначена Законом «Про повну загальну середню освіту», зберігається для учнів 10-11 класів 35-40 хвилин. Обмежується лише час безперервної роботи з комп'ютером для уникнення ризиків для здоров'я. Решту часу навчального заняття вчитель організовує роботу в асинхронному режимі, тобто офлайн, без використання комп'ютера. Учні можуть виконувати вправи у робочому зошиті, працювати з текстом і завданнями у підручнику, виконувати творчі завдання тощо. Також наприкінці заняття вчитель може повернутися до режиму відеоконференції (для обговорення виконання завдань та інших питань).

Санітарний регламент передбачає, що під час роботи з технічними засобами навчання обов'язковим є проведення вправ з рухової активності та гімнастики для очей.

В розкладі занять зазначаються деякі заняття, що проходять лише асинхронно (відповідно до положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, не менше 30% навчального часу, передбаченого освітньою програмою МРЦ, має організовуватись в синхронному режимі).

Також в очному режимі у разі нестачі в шкільному укритті місць для всіх учасників освітнього процесу, можлива організація навчання по змінах, або переведення навчання з окремих розділів предмету «Захист України» на дистанційну форму.

За потреби заклад освіти може організовувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію здобувача освіти).

Форма організації освітнього процесу (очна: з використанням технологій дистанційного навчання, змішана) буде залежати від безпекової ситуації в м. Запоріжжі і визначатиметься рішенням Запорізької міської ради. Рішення приймається за участю батьків. Якщо батьки не погоджуються з очною формою навчання, вони можуть обрати дистанційну форму, або індивідуальний графік навчання, або перевести дитину на екстернатну форму навчання.

Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації.

Запровадження та організація освітнього процесу в певному режимі, у тому числі у разі включення сигналу «Повітряна тривога!», або інших сигналів оповіщення, здійснюється відповідно до листа МОН від 30.06.2022 №1/7322-22 «Про організацію 2022/2023 навчального року».

Організація освітнього процесу не повинна призводити до перевантаження учнів та має забезпечувати безпечні, не шкідливі та здорові умови здобуття освіти.

Розклад навчальних занять, розподіл навчального навантаження протягом тижня, тривалість навчальних занять і перерв між ними здійснюються відповідно до вимог Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (затверджених наказом МОЗ України 25.09.2020 року №2205, зареєстрований в міністерстві юстиції України 10.11.2020 року за №1111/35394).

Основними формами організації освітнього процесу у МРЦ Олександрівського району є різні типи уроку, а саме:

- навчально-практичні заняття;
- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Основною організаційною формою вивчення предмета «Захист України» в МРЦ Олександрівського району під час дії військового стану є урок, що проводиться вчителем згідно з календарно-тематичним плануванням та навчальним планом, складеними відповідно до навчальної програми.

Уроки предмета «Захист України» мають практичну спрямованість. Психологічна підготовка учнівської молоді до захисту України здійснюється протягом усього викладання предмета.

Морально-психологічна підготовка здійснюється в ході навчання з метою формування морально-психологічної готовності та спроможності учнів виконувати покладені на них завдання, переборювати труднощі та небезпеку у надзвичайних ситуаціях, витримувати навантаження. Для цього на заняттях та тренуваннях учителями створюються відповідні умови.

Стройова підготовка молоді проходить під час уроку.

Розвиток і корекція основних компетентностей здійснюється на уроках відповідного типу та підсумковому уроці, під час проведення окремих модулів програми «Захист України».

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей проводяться навчально-практичні заняття, які поєднують виконання різних практичних вправ, відпрацювання вимог стройової підготовки, військової топографії та іншого, відповідно до змісту окремих модулів програми «Захист України».

З метою ознайомлення здобувачів освіти зі зброєю і бойовою технікою, з побутом і життям військовослужбовців проводиться показ навчальних

фільмів з розділів програми, зустрічі з учасниками бойових дій, військовослужбовцями та ветеранами ЗСУ, АТО, представниками ТЦК та СП, та інші.

Під час виконання змістовної частини навчальної програми предмета «Захист України» здобувачам освіти Міжшкільного ресурсного центру надаються консультації, які виконують коригувальну функцію та допомагають зорієнтуватися у змісті окремих модулів предмета.

VII. Показники (вимірювання) реалізації освітньої програми

Введення в Україні сучасних технологій оцінювання здобувачів освіти, проведення ЗНО (НМТ), навчальних досягнень учнів, упровадження в життя ідеї стандартизації в освіті потребують широкого застосування моніторингових досліджень. Це дає можливість забезпечити кожного учня інформацією про стан його навчальної підготовки та допомогти йому в корегуванні цього стану відповідно до його запитів і потреб. Моніторингові дослідження передбачають постійне спостереження за будь яким навчальним процесом з метою виявлення його відповідності очікуваним результатам, визначення передумов для прийняття управлінських рішень і впровадження необхідних змін в освіті, спрямованих на підвищення її якості.

Внутрішній моніторинг діяльності закладу освіти є складовою частиною системи освітнього моніторингу, яка передбачає збирання (первинні дані), оброблення (аналіз і оцінка якості освіти), зберігання (формування і ведення бази даних) та розповсюдження інформації про стан освіти (адресне забезпечення користувачів статистичною аналітичною інформацією), прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки й основних тенденцій її розвитку, розроблення обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень стосовно підвищення якості надання освітніх послуг та ефективності функціонування освітньої галузі в цілому, формування завдань, тестів, іншого інструментарію для оцінки якості освітнього процесу з методичними рекомендаціями.

Об'єкти моніторингу:

- освітнє середовище (забезпечення комфортних і безпечних умов навчання та праці; створення освітнього середовища, вільного від будь яких форм насильства та дискримінації; формування розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору);
- здобувачі освіти (ступінь адаптації до навчання учнів 10-х класів, рівень навченості з предмета; рівень вихованості учнів; рівень роботи з обдарованими дітьми);
- педагогічні працівники (рівень професійної компетентності, якість і результативність педагогічної роботи; рівень інноваційної діяльності; аналіз педагогічних ускладнень; самоосвітня діяльність);
- освітній процес (виконання навчальних програм; впровадження освітнього процесу за технологіями дистанційного навчання, моніторинг

діагностичного, поточного та підсумкового контролю за рівнем навчальних досягнень учнів).

Інструментарій моніторингових досліджень:

- статистичний (тестування, анкетування);
- спостереження;
- аналіз;
- діагностичні роботи;
- оціночні шкали;
- схеми аналізу уроків;
- таблиці відстеження результатів освітньої діяльності;
- діагностичні психологічні методики.

Прогнозований результат моніторингу:

- підвищення якості надання освітніх послуг, формування позитивного іміджу, престижності та конкурентноспроможності закладу освіти;
- створення необхідних умов для творчої діяльності учасників освітнього процесу: виявлення і підтримка обдарованої молоді, підняття престижу творчих педагогів;
- впровадження освітніх інновацій, сучасних інформаційних технологій для оновлення змісту освітніх форм організації освітнього процесу;
- активізація роботи адміністрації педагогічного колективу закладу, вироблення навичок контрольно-аналітичної діяльності, самооцінка та саморегуляція;
- удосконалення управління закладом, вироблення й корегування управлінських рішень, планування й прогнозування розвитку МРЦ.

VIII. Система внутрішнього забезпечення якості освіти з предмета

Для ефективної реалізації освітньої програми у МРЦ Олександрівського району створена система внутрішнього забезпечення якості освіти, завдання якої спрямовані на:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок здобувачів освіти;
- розробку рекомендацій щодо покращення якості знань, умінь і навичок здобувачів освіти;
- моніторинг соціально-психологічного середовища районного центру;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників МРЦ Олександрівського району.

Система внутрішнього забезпечення якості освіти МРЦ Олександрівського району складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності:

Вчитель (предмет)	Кваліфікаційна категорія				Вища категорія Педагогічне звання	
	<i>СП</i>	<i>II</i>	<i>I</i>	<i>Вища</i>	«Старший вчитель»	«Вчитель- методист»
Павлова С.О.				+		+
Грюков В.М.				+		
Лисенко О.М.			+			
Сандул В.О.	+					
Литвин В.М.				+	+	
Цвітанська В.В.			+			
Макаренко Є.Л.	+					

- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності здійснюється через роботу методичної та педагогічної рад, методичних об'єднань вчителів;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності:
- кабінети загальновійськової підготовки –2;
- кабінет медико-санітарної підготовки – 1;
- стрілецький тир – 1;
- кабінет директора – 1 ;
- вчительська – 1 ;

Поточні результати навчальних досягнень здобувачів освіти фіксуються в класних журналах і доступні для перегляду та аналізу адміністрацією закладу освіти, педагогами (кураторами), здобувачами освіти та їх батькам.

IX. Програмно-методичне забезпечення

Навчання в Міжшільному здійснюється відповідно до модельної навчальної програми «Захист України. Інтегрований курс» для закладів, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 08.08.2024 № 1116 « Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і наук України».

Додаток

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням педагогічної ради
від 28.08. 2025 р.,
протокол №6

**Навчальна програма предмета
«Захист України» для 10-11 класу
(70 год.)
Міжшкільного ресурсного центра Олександрівського району
у 2026/2027 навчальному році**

Розроблено на основі модельної навчальної програми
«Захист України. Інтегрований курс» для закладів, що забезпечують
здобуття повної загальної середньої освіти
(наказ Міністерства освіти і науки
України від 08 серпня 2024 року № 1116) та
відповідно до типової освітньої
програми закладів загальної середньої освіти III ступеня
(наказ Міністерства освіти і науки України
від 20 червня 2025 року № 890)

Розробник навчальної програми –
Жосан О.Е. (Комунальний заклад
«Кіровоградський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
імені Василя Сухомлинського»)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою профільної середньої освіти є розвиток особистості здобувачів та здобувачок освіти шляхом утвердження у них національної та громадянської ідентичності і формування компетентностей, необхідних для їхньої життєвої стійкості, самостійності, відповідальності, комунікації та взаємодії з іншими, соціалізації та громадянської стійкості й активності, підприємливості, свідомого вибору подальшого життєвого шляху, цільової життєвої освіти, трудової діяльності й самореалізації; виховання у здобувачів та здобувачок освіти самоповаги й поваги до інших, шанобливого й відповідального ставлення до родини, суспільства й держави, національних і культурних цінностей українського народу на засадах патріотизму, а також готовності до їх захисту; виховання відповідального ставлення до довкілля, природи з позицій наукового світогляду й принципів сталого розвитку.

Навчальна програма навчального предмета «Захист України» для 10-11 класів, спрямована на реалізацію вказаної мети, визначає орієнтовну послідовність досягнення визначених основних очікуваних результатів навчання з соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі тощо, орієнтовний зміст та види навчальної діяльності учнів і учениць, що спрямовані на розвиток та формування ключових компетентностей як вимоги Державного стандарту профільної середньої освіти.

Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості здобувача та здобувачки освіти, які здатні до гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, самоусвідомлення, самозарадності, піклування про безпеку й здоров'я особисті та інших, підприємливості й професійної зорієнтованості спрямованих на забезпечення власного й суспільного добробуту, виявлення готовності діяти в інтересах національної безпеки й постати на захист національних інтересів та територіальної цілісності України.

Відповідно до означених цілей метою навчального предмета «Захист України» є формування національної та громадянської ідентичності, громадянської стійкості та оборонної свідомості здобувачів та здобувачок профільної середньої освіти, здатного виявляти свою національну та громадянську ідентичність у повсякденному житті і в умовах негативних зовнішніх впливів та готовність до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України.

Для реалізації означеної мети визначено такі завдання:

- ☐ ознайомлення здобувачів і здобувачок освіти з основними принципами громадянської активності та оборонної свідомості як складової стратегії захисту національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України;
- ☐ розвиток вмінь здобувачів і здобувачок освіти, спрямованих на готовність до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних

засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України;

☐ розвиток командної взаємодії, лідерства та самозарадності здобувачів і здобувачок освіти в природному, соціальному, техногенному та віртуальному середовищах в умовах негативних зовнішніх впливів;

☐ формування вмінь, прогнозування наслідків своїх дій для безпеки, здоров'я, і добробуту в умовах невизначеності;

☐ розвиток вмінь відстоювання власної української національної та громадянської ідентичності інтересів українського суспільства, протидіючи проявам тиску, неповаги і приниження;

☐ формування прихильності до безпечних і корисних практик поведінки, які зменшують ризики для життя і здоров'я або запобігають їм;

☐ навчання надання необхідної домедичної допомоги собі та/або іншим особам;

☐ формування вміння вчитися без шкоди для здоров'я, відстежувати власний поступ;

☐ навчання діяти ефективно (самостійно та в групі) для досягнення успіху при відстоюванні власної української національної та громадянської ідентичності;

☐ формування у здобувачів і здобувачок освіти підприємливості та етичної поведінки, на основі суспільно-державних (національних) цінностей України, для поліпшення здоров'я, безпеки і добробуту власного та українського суспільства;

☐ розвиток вміння планувати різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень, зокрема в системі оборони України та на підприємствах оборонної галузі.

Програма ґрунтується на основі суспільно-державних (національних) цінностей України, визначених Законом України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», визначених Державним стандартом ціннісних орієнтирах, а саме:

☐ формування в здобувачів та здобувачок освіти громадянської активності та стійкості, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, державної мови;

☐ формування готовності до захисту незалежності й територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів і суспільно-державних (національних) цінностей України;

☐ формування готовності здобувача та здобувачки освіти виявляти свою громадянську позицію, що передбачає вміння аналізувати суспільне життя й ідентифікувати себе з українською нацією, суспільством, обстоювати права й свободи українського народу, готовності бути залученими до діяльності у сфері безпеки та оборони України;

☐ повага до особистості здобувача і здобувачки освіти й визнання пріоритету їх зацікавлень, досвіду, власного вибору, прагнень, ставлення у визначенні

мети та організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу й наполегливості;

☐ забезпечення рівного доступу до освіти та рівного ставлення до кожного та кожної без будь-яких форм дискримінації учасників та учасниць освітнього процесу на засадах інклюзивності й безбар'єрності;

☐ формування нетерпимості до корупції, дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників та учасниць освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності;

☐ становлення вільної особистості здобувача та здобувачки освіти, підтримка їх самостійності, підприємливості, ініціативності, впевненості в собі;

☐ розуміння важливості розвитку мислення й пошанування істини; формування культури здорового способу життя здобувача освіти, створення умов для забезпечення його гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту;

☐ створення безпечного, вільного від насильства й цькування освітнього середовища, у якому забезпечено атмосферу довіри;

☐ плекання в здобувачів та здобувачок освіти любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля;

☐ утвердження людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії здобувачів та здобувачок освіти між собою та з дорослими.

Програма охоплює формування наскрізних в усіх ключових компетентностях умінь, таких як:

читати з розумінням, висловлювати власну думку,
критично і системно мислити,
логічно обґрунтовувати позицію,
діяти творчо, виявляти ініціативу,
конструктивно керувати емоціями,
оцінювати ризики та приймати рішення,
розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими.

Компетентнісний потенціал навчального предмета «Захист України» є провідним засобом реалізації його мети через реалізацію компетентнісного підходу в навчальний процес загальноосвітньої школи і розкриває компетентнісний потенціал соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі за усіма ключовими компетентностями.

Принципи та пріоритети, на яких ґрунтується програма, втілюють нові прогресивні концептуальні підходи, нові погляди на роль дитини і педагогів в освітньому процесі, форми організації дитячої життєдіяльності, зокрема дитиноцентризм (відповідність віковим особливостям, потреби та інтереси учнів і учениць, особистісно зорієнтоване навчання, суб'єкт-суб'єктна взаємодія), комунікативно зорієнтоване навчання, діяльнісний підхід, демократичне середовище, принцип системності та наступності, людинознавче спрямування.

Пріоритети викладання предмета: формування особистості здобувача та здобувачки освіти через взаєморозуміння, взаємоповагу, співробітництво всіх учасників навчального процесу; осмислення і утвердження національної та громадянської ідентичності, громадянської стійкості та оборонної свідомості здобувачів та здобувачок освіти, здатних виявляти свою національну та громадянську ідентичність у повсякденному житті і в умовах негативних зовнішніх впливів та готовність до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України.

Зміст навчального матеріалу у програмі складається з двох частин: понятійного і діяльнісного. Види навчальної діяльності пропонуються для розвитку ключових і предметних компетентностей. Зміст програми структуровано за шістьма модулями.

10 клас

Модуль 1. Основи національної безпеки та оборони України – 8 год.

Модуль 2. Основи управління та планування – 8 год.

Модуль 3. Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка – 16 год.

Модуль 4. Основи дій, комунікації та взаємодії в бою – 8 год.

Модуль 5. Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація – 16 год.

Модуль 6. Домедична допомога в умовах бою – 14 год.

11 клас

Модуль 1. Військові технології та їхній розвиток – 16 год.

Модуль 2. Стрілецька підготовка, основи дій та взаємодії в бою – 16 год.

Модуль 3. Інформаційна війна – 8 год.

Модуль 4. Домедична допомога в умовах бою – 16 год.

Модуль 5. Цивільне населення в кризових умовах – 8 год.

Модуль 6. Планую майбутнє: особиста роль в обороні України – 6 год.

Програму розроблено для реалізації за допомогою різних навчальних матеріалів, а саме: підручників, навчальних посібників, навчально-методичних та методичних посібників, а також індивідуального методичного забезпечення, у т.ч. й розробленого вчителем самостійно.

Програма може бути реалізована в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання за потреби. Наступність між циклами навчання на рівнях базової середньої освіти у програмі «Захист України» реалізується через відповідність очікуваних результатів вимогам Державного стандарту базової середньої освіти, з урахуванням очікуваних результатів навчання, визначених у типових програмах.

Для оптимальної реалізації програми освітній процес в освітньому осередку з вивчення предмета «Захист України» має бути організовано у

тренінговій формі. Для ефективного втілення програми перевага надається практичній спрямованості, інтерактивним, дослідницьким, проєктним видам діяльності. Для закріплення відпрацювання практичних вмінь та навичок обов'язковим є проведення навчально-практичних, навчально-тренувальних занять та, за можливості, навчально-польових зборів. Під час реалізації програми можливе використання таких форм освітньої діяльності, як навчальні екскурсії, проєкти, ігри тощо.

10 клас

Тема	Кіл ьк. годи н	Очікувані результати навчання	Види навчальної діяльності
Модуль 1. Основи національної безпеки та оборони України (8 годин)			
Взаємодія між громадянами і державою у захисті країни. Обов'язки громадян та громадян перед державою. Конституційний обов'язок. Військовий обов'язок.	1	формує себе як особистість і частину суспільства, усвідомлює власну гідність [ГЮ 5.1]	Обговорення в загальному колі проблемного питання (на вибір). Обґрунтування громадянської активності та оборонної свідомості як складової стратегії збереження життя власного та оточуючих на основі суспільно – державних цінностей.
Основні положення міжнародного гуманітарного права. Територіальна цілісність держави. Національний спротив.	1	поведінки для збереження життя і здоров'я власного та оточуючих на основі суспільних цінностей [12 СЗО 1.1.2]	Опрацювання (читання із розумінням) та обговорення документів, які гарантують права та обов'язки громадян, пов'язані із захистом України.
Сектор безпеки і оборони (завдання та структура). Оборонний бюджет України.	1	читає із розумінням документи, які гарантують права громадян і вміє використовувати здобуті знання під час розв'язання ситуацій, пов'язаних з безпекою, здоров'ям та добробутом [12 СЗО 1.2.1-3]	Обґрунтування важливості військового обов'язку на основі опрацьованих документів.
Роль НАТО. Стратегічні партнери. Коаліція у протистоянні. Роль громадянського суспільства у формуванні обороноздатності і національної єдності.	1,5		Індивідуальна робота з портфолію, самоаналіз. можливостей власного розвитку з урахуванням подолання труднощів і невдач.
Волонтерський рух як складова підвищення спроможності сил оборони. Способи реалізувати свій талант в обороні України.	1,5	ставить чіткі цілі щодо власного майбутнього й вибудовує стратегії досягнення їх [12 СЗО 4.6.2-1]	Аналіз правил прийому, порядок підготовки та вступу до закладів фахової передвищої військової освіти, вищих військових навчальних закладів,
Адаптація суспільства до	1	пояснює доброчинну	військових

потреб військовослужбовців і військовослужбовиць та ветеранів й ветеранок війни, зокрема осіб з інвалідністю внаслідок війни. Узагальнення матеріалу тем модуля. Модульна контрольна робота. <i>Орієнтовні проблемні питання:</i> Які обов'язки мають громадяни країни? Що таке оборонна свідомість? У чому полягає роль військових формувань України? Чому виконання військового обов'язку є необхідним для національної та особистої безпеки? У які способи можливо брати участь в обороні країни? Чому оборона країни є ефективнішою, коли до неї долучаються усі громадяни незалежно від їхніх вроджених та соціальних ознак? Яка роль військовослужбовців та ветеранів війни у суспільстві, принципи етичного спілкування та поведінки з ними?	1	(волонтерську) діяльність як вияв соціальної відповідальності й суспільно-корисної діяльності [12 СЗО 4.10.1-1] оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] аналізує пропозиції закладів освіти, критерії зарахування, аналізуючи різні джерела інформації [12 СЗО 4.11.1-2] планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3] аналізує варіанти власних рішень без впливу упереджень щодо професій і гендерно-рольових моделей [12 СЗО 4.11.1-4]	навчальних підрозділів закладів вищої освіти та закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, використовуючи різні джерела інформації та презентація результатів. Планування ймовірних варіантів освітньо-професійного шляху в секторі безпеки та оборони України й на підприємствах оборонної галузі. Профорієнтаційні зустрічі, екскурсії, які допоможуть віднайти себе секторі безпеки та оборони України. Аналіз власних рішень без впливу упереджень щодо професій і гендерно-рольових моделей. Мапа думок «Способи реалізувати свій талант в обороні України».
Модуль 2. Основи управління та планування (8 годин)			
Склад, структура, завдання Сил оборони. Структура, призначення та бойові можливості військових підрозділів. Військові звання, знаки	2	моделює способи дій, спрямованих на утвердження демократії в Україні, збереження її територіальної цілісності й незалежності [12 ГІО 5.1.1-2]	Ознайомлення з організаційно-штатною структурою та озброєнням відділення (взводу, роти тощо). Обґрунтування організації внутрішньої
	1		

розрізнення (родів, видів військ), ролі під час планування та втілення військових дій.		обґрунтовує оптимальні стратегії відповідальної поведінки щодо збереження здоров'я, формування й розвитку безпеки й добробуту [12 СЗО 1.1.2-1]	служби підрозділу.
Підходи до військового управління та планування.	2		Створення інтелект-карти проблем війни.
Військове лідерство.	1		Моделювання індивідуальних дій в урбанізованій місцевості та приміщенні.
Невизначений контекст війни.	1	обґрунтовує важливість збереження українських суспільно-державних (національних) цінностей	Планування та організація ефективних бойових дій із використанням наявних ресурсів та з врахуванням поточної ситуації.
Узагальнення матеріалу тем модуля. Модульна контрольна робота (виконання тестових завдань).	1	для забезпечення особистого та суспільного добробуту [12 СЗО 1.1.2-3]	Воргейм для відпрацювання навички планування.
<i>Орієнтовні проблемні питання:</i> Як приймати рішення на основі аналізу вивчених результатів?		читає із розумінням документи, які гарантують права громадян і вміє використовувати здобуті знання під час розв'язання ситуацій, пов'язаних з безпекою, здоров'ям та добробутом [12 СЗО 1.2.1-3]	Пошук та ухвалення рішень для підвищення ефективності.
Чим відрізняються повноваження осіб сержантського та офіцерського складів?			
Які різниці в структурі військових підрозділів вам відомі?		ідентифікує способи запобігання конфліктним ситуаціям і вирішення конфліктних ситуацій самостійно та у взаємодії з навколишніми [12 СЗО 1.3.2-1]	
У чому полягає ключова різниця радянської системи командування top-down та натівської bottom-up?			
Як удосконалювати свої фізичні якості ?		уміє робити вибір на користь власних здоров'я й безпеки [12 СЗО 3.4.1-2]	
Що таке пошук рішень для підвищення ефективності?		визначає довгострокові цілі, складає та корегує плани дій для досягнення успіху й добробуту, в умовах невизначеності й непередбачуваності [12 СЗО 4.3.1-1]	

		демонструє готовність виконувати різні командні ролі й завдання, об'єктивно оцінює свої сильні сторони, вміння, здібності щодо результативності командної роботи, зважаючи на обставини [12 СЗО 4.7.1-3] демонструє і пропагує поведінку з урахуванням норм етики й моралі суспільства, суспільних цінностей, прав людини й соціальної справедливості [12 СЗО 4.8.1] планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3]	
Модуль 3. Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка (16 годин)			
Озброєння та військова техніка (призначення, види та типи озброєння).	1	моделює життєві ситуації, з виявами відповідальної і безвідповідальної поведінки у соціальному середовищі з урахуванням суспільних та особистих цінностей та їх аналіз [12 СЗО 1.1.1-1]	Обговорення та визначення рівнів ризиків у застосуванні зброї для особистого здоров'я і безпеки та інших. Моделювання ситуацій реагування на небезпеки воєнного характеру. Аналіз розвитку небезпечних ситуацій зі зброєю та їхніх наслідків на основі встановлення причиново-наслідкових зв'язків.
Класифікація та будова вогнепальної зброї.	1,5	відповідально застосовує інформацію щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу за потреби [12 СЗО 1.1.1-2]	Обґрунтування наслідків власних дій зі зброєю щодо безпеки й здоров'я та їхній вплив на навколишніх.
Стрілецька справа.	2	аналізує та моделює втілення у власне життя оптимальних стратегій безпечної поведінки [12	Вивчення та застосування
Заходи безпеки при поводженні зі зброєю.	0,5		
Способи носіння зброї. Порядок зберігання зброї та боєприпасів.	1		
Призначення, загальна будова і класифікація гранат різних типів. Заходи безпеки	1		

під час поводження з гранатами. Бойовий стрес та психологія екстремальних ситуацій. Індивідуальні бойові навички поводження зі стрілецькою зброєю (практичне заняття з використанням стрілецької зброї) Узагальнення матеріалу тем модуля. Модульна контрольна робота (виконання тестових завдань) <i>Орієнтовні проблемні питання:</i> Які небезпеки та ризики воєнного часу? Які правила відповідальної поведінки зі зброєю?	1 6,5 1,5	СЗО 1.1.2-2] визначає ймовірну модель розвитку небезпечних ситуацій та їхніх наслідків природного, техногенного, соціального й воєнного характеру на основі встановлення причиново-наслідкових зв'язків [12 СЗО 2.2.2-1] прогнозує наслідки порушення правил техніки безпеки на робочому місці [12 СЗО 2.2.2-3] обґрунтовує наслідки власних дій щодо безпеки й здоров'я та їхній вплив на навколишніх [12СЗО3.3.1-3] пояснює особистісну й суспільну цінність налагодження й підтримки стосунків, співпраці на принципах рівності, довіри й взаємоповаги [12 СЗО 4.7.1-1] оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12СЗО4.11.1-1] планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3]	правил відповідального поводження зі зброєю. Демонстрування способів носіння зброї та різних положень для стрільби. Виконання різних технік переміщень індивідуально. Стрілецькі тренування (маніпуляції зі зброєю). Навчання стрільби із застосуванням навчально-тренувальних засобів (електронний, мультимедійний, лазерний тир, лазертаг, страйкбол тощо). Визначення та виправлення несправностей при стрільбі. Догляд за стрілецькою зброєю, її утримання та зберігання. Відпрацювання індивідуальних умінь поводження зі стрілецькою зброєю. Застосування гранат (навчально-імітаційних гранат з різних положень).
Модуль 4. Основи дій, комунікації та взаємодії в бою (8 годин)			
Основи тактики та види бою. Основи маскування. Способи і умови переміщення	2 0,5	обґрунтовано обирає та доцільно використовує цифрові пристрої та/чи інформаційні технології для розв'язування задач з обраної галузі, зокрема	Вивчення та застосування правил відповідального поводження зі зброєю. Виконання різних технік переміщень в складі

військовослужбовців в бою. Умови вибору позиції та підготовки її для ведення бою. Сигнали і команди, які подаються в бойовій обстановці. Патрулювання, чергування на посту. Техніка переміщення у складі бойової групи: пересування двійками на різній місцевості, реакція на контакт двійки, реакція на контакт групи. Подолання інженерних загороджень. Смуга перешкод. Передача інформації в умовах бойових дій. Радіозв'язок на полі бою. Правила ведення переговорів. Отримання і відправка радіоповідомлень. Узагальнення матеріалу тем модуля. Модульна контрольна робота. <i>Орієнтовні проблемні питання:</i> Які є правила відповідального поведіння зі зброєю. У чому відмінності між основними правилами передачі інформації. Які типи радіостанцій використовуються на фронті? Якими є правила подолання різноманітних перешкод в складі бойової двійки.	1 0,5 2 1 1	під час здійснення професійної діяльності, забезпечення життєвих потреб, спілкування, власного розвитку й навчання [12 ІФО 1.1.1-11] розуміє та пояснює сутність інформаційних процесів, які виконуються в обраній галузі [12 ІФО 1.2.1-1] пояснює використання інформаційних систем в обраній галузі [12 ІФО 1.3.2-1] пояснює та застосовує основні алгоритми, які типово застосовують для розв'язування задач із обраної галузі [12 ІФО 2.1.1-1] визначає ймовірні ризики в умовах невизначеності [12 СЗО 2.1.1-2] прогнозує наслідки порушення правил техніки безпеки на робочому місці [12 СЗО 2.2.2-3] розуміє і аналізує інформацію, записану (передану) в різний спосіб, виявляє приховану й очевидну інформацію [12 СЗО 4.2.1-3] знає сучасні стратегії і тактики комунікації для порозуміння в спілкуванні з метою досягнення позитивних результатів для збереження здоров'я, безпеки й добробуту [12 СЗО 4.4.1-1]	бойових груп. Практичне відпрацювання початкових навичок подолання різноманітних перешкод в складі бойової двійки. Стрілецькі тренування (маніпуляції зі зброєю). Відпрацювання основних правил передачі інформації в бойових умовах: АСЕ, 3D. Ознайомлення з основами радіозв'язку, його роллю на полі бою, типами радіостанцій, частотами та сигналами. Подолання смуги перешкод. Перегляд навчальних відео про радіообмін, правила ведення зв'язку та безпеку використання різних каналів. Практикум з відновлення повідомлень, які зазнали спотворення (текстові, графічні, аудіо). Рольові ігри з передачею сигналів та повідомлень.
Модуль 5. Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація (16 годин)			
Орієнтування на	1	планує, здійснює пошук,	Визначення сторін

місцевості. Місцевість та її елементи. Основні види місцевості та їх тактичні властивості. Орієнтири. Азимути та дирекційні кути. Способи визначення відстаней на місцевості та висоти місцевих предметів. Геопросторова інформація: паперові топографічні карти, електронні карти, аерознімки. Інформація з топографічних карт. Умовні знаки топографічних карт. Спосіб горизонталей як основний спосіб зображення рельєфу на топографічних картах. Система прямокутних та географічних координат. Орієнтування на місцевості за допомогою навігаційних приладів. Картографічна інформація в режимі онлайн Картографічні додатки для смартфонів і їхні можливості, використання gps-навігації. Інженерна фортифікація. Інженерне облаштування та маскування позицій. Невибухові інженерні загородження, їх класифікація та побудова. Класифікація, характеристика та будова вибухових засобів та можливі місця їх встановлення. Призначення, тактико-технічні характеристики, загальна будова, принципи дії протипіхотних і протитанкових мін та	2 5 1 1	опрацьовує, порівнює, аналізує, оцінює самостійно або в співпраці з іншими надійність джерел і достовірність інформації для розв'язання життєвої /навчальної проблеми [12ПРО 2.1.1] аналізує, систематизує і використовує, інформацію природничого змісту, здобуту з різних джерел [12 ПРО 2.1.1-1] використовує приладдя й інформаційно-комунікаційні технології [12 МАО 4.2.3] використовує приладдя й інформаційні технології для знаходження й представлення результату [12 МАО 4.2.3-1] обґрунтовано обирає та доцільно використовує цифрові пристрої та/чи інформаційні технології для розв'язування задач з різних галузей, забезпечення життєвих потреб, спілкування, власного розвитку й навчання [12 ІФО 1.1.1] обґрунтовано обирає та доцільно використовує цифрові пристрої та/чи інформаційні технології для розв'язування задач з обраної галузі, зокрема під час здійснення професійної діяльності, забезпечення життєвих потреб, спілкування, власного розвитку й навчання [12 ІФО 1.1.1-1] демонструє здатність навчатися спільно й автономно, самостійно організувати навчання [12 СЗО 4.1.1-2]	горизонту за компасом, годинником та сонцем, зірками, місцевими предметами у команді та індивідуально Орієнтування за допомогою паперової карти і компасу. Визначення магнітного прямого та зворотного азимутів і напрямку руху за азимутом. поправки напрямку. Моделювання визначення відстаней на місцевості різними способами: окомірно, кроками, за співвідношенням швидкості світла і звуку, за лінійними розмірами предметів, побудовою трикутника на місцевості. Читання інформації з топографічних карт. Вивчення за картою рельєфу місцевості. Визначення абсолютних і відносних висот за топографічною картою. Визначення взаємovidимості між точками. Вимірювання та орієнтування на місцевості без карти та за картою. Робота з аерознімками (з безпілотників). Застосування програмних засобів, призначених для автоматизації доступу до детальної картографічної інформації в режимі офлайн. Визначення відстані та координат на карті. Визначення свого місцезнаходження на карті. Вимірювання азимута на карті. Вимір відстаней і азимутів на місцевості. Складання маршруту та
---	-------------------------------------	--	--

убезпечення від них. Демаскуючі ознаки встановлених вибухових засобів. Дії під час виявлення. Правила поведінки на замінованій ділянці місцевості. Військові професії. Особливості інженерних спеціальностей. Узагальнення матеріалу тем модуля. Модульна контрольна робота. <i>Орієнтовні проблемні питання:</i> Як вимірювати відстані та орієнтуватися на місцевості без карти та за картою? Як визначати взаємовидимість між точками за картою? Які є системи координат? Що таке навігаційні прилади, так які завдання вони допомагають вирішити? Які є програмні засоби, призначені для автоматизації доступу до детальної картографічної інформації в режимі офлайн?	3 0,5 1,5	обирає доцільні інструменти й методи навчання, різноманітні способи розвитку своїх здатностей, пріоритетів і потреб [12 СЗО 4.1.2-2] оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння,	рух по ньому. Вивчення місцевості, місцевих предметів і об'єктів. Складання схеми орієнтирів. Застосування картографічних додатків для смартфонів і обґрунтування можливості використання gps-навігації. Планування невибухових інженерних загороджень на різних типах місцевостей. Проектування й виготовлення макетів фортифікаційних споруд у масштабі зменшення. Компонування макетів за основними правилами формотворення. Моделювання інженерних споруд-укріплень за допомогою програмних засобів. Використання тестів для визначення власних нахилів до певного типу професій.
Модуль 6. Домедична допомога в умовах бою (14 годин)			
Ознайомлення з протоколами ТССС. Склад аптечки. Правила поведінки при трьох фазах ТССС. Алгоритм MARCH. Огляд постраждалого, перевірка стану свідомості та попередження гіпотермії. Контроль прохідності дихальних шляхів.	1 1	оцінює ризики й приймає рішення щодо надання домедичної допомоги собі та іншим особам у невідкладних станах відповідно до протоколів і алгоритмів [12 СЗО 1.3.1] володіє вміннями надання домедичної допомоги з урахуванням оцінки ризиків, власних можливостей і	Обговорення у колі проблемних питань (на вибір). Обговорення у колі різниці між цивільними та військовими протоколами. Аналіз оптимальних стратегій та способів надання домедичної допомоги у зоні бойових дій.

Переміщення пораненого із зони прямої загрози. Надання допомоги на етапі тактичних умов.	6	дотримання правил безпеки [12 СЗО 1.3.1-1]	Виконання ситуативних завдань на застосування стандартних моделей надання домедичної допомоги з урахуванням дотримання прав людини.
Ознаки критичної кровотечі. Способи її зупинки за допомогою тампонування та турнікетів.	1	практично застосовує відповідні протоколи й алгоритми надання допомоги собі й навколишнім за потреби [12 СЗО 1.3.1-2]	Моделювання надання домедичної допомоги з урахуванням оцінки ризиків, власних можливостей і дотримання правил безпеки.
Ознайомлення з роботою турнікетів. Правила накладання турнікетів. Правила тампонування поранення.	3	визначає ймовірні ризики в умовах невизначеності [12 СЗО 2.1.1-2]	Опрацювання та практичне застосування відповідних протоколів й алгоритмів надання допомоги собі й навколишнім за потреби.
Військові професії (бойові медики).	0,5	аналізує взаємодію чинників у надзвичайних і небезпечних життєвих ситуаціях [12 СЗО 2.2.1-2]	Відпрацювання алгоритмів надання допомоги за допомогою симуляторів.
Узагальнення матеріалу тем модуля. Модульна контрольна робота.	1,5	обирає безпечні моделі поведінки в разі виникнення небезпеки невизначеного характеру [12 СЗО 2.4.1-2]	
<i>Орієнтовні проблемні питання:</i> Чим різниться надання домедичної допомоги в цивільних умовах та в умовах бойових дій? Навіщо застосовувати протоколи дій при наданні домедичної допомоги? У чому різниця між домедичною і медичною допомогою? Які турнікети заборонено використовувати ?		демонструє відповідальне ставлення до обрання рішень, які стосуються власного життя й здоров'я [12 СЗО 2.4.1-5]	
		планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3]	
Всього годин:	70		

11 клас

Тема	Кіл ьк. годи н	Очікувані результати навчання	Види навчальної діяльності
Модуль 1. Військові технології та їхній розвиток (16 годин)			
Спеціальні війська та зв'язок. Основи радіозв'язку. Види, типи та способи	2	розуміє та пояснює сутність інформаційних процесів, які виконуються в обраній	Ознайомлення з основами радіозв'язку, його роллю на полі бою, типами радіостанцій,

налагодження зв'язку. Подвійне застосування та безпека зв'язку: телефон, Wi-Fi, Starlink.		галузі [12 ІФО 1.2.1-1] пояснює використання інформаційних систем в обраній галузі [12ІФО1.3.2-1]	частотами та сигналами. Перегляд навчальних відео про радіообмін, правила ведення зв'язку та безпеку використання різних каналів.
Основи радіоелектронної боротьби: військові системи РЕР, РЕБ. Призначення та типи засобів.	1	демонструє здатність взаємодіяти в команді під час розроблення проєктів з використанням інформаційних технологій	Порівняння налаштувань різних типів радіостанцій, антен та аксесуарів. Практикум з відновлення повідомлень, які зазнали спотворення (текстові, графічні, аудіо).
Безпілотні (роботизовані) системи.	1	[12 ІФО 2.5.1-1] самостійно опановує роботу з новими програмними продуктами [12 ІФО 2.4.3-1]	Рольові ігри з передачею сигналів та повідомлень. Моделювання розвитку небезпечних ситуацій пов'язаних із радіообміном та їхніх наслідків соціального й воєнного характеру на основі встановлення причиново-наслідкових зв'язків.
БПЛА: види та призначення. Сфери застосування БПЛА.	1	досліджує можливості цифрових пристроїв з метою застосування їх для розв'язування типових задач з обраної галузі [12 ІФО 3.1.1-1]	Вивчення і застосування правил ведення переговорів.
Основні складові конструкції та технічні параметри БПЛА. Основні властивості та моделі БПЛА (мультиротори, FPV, крила).	1	фіксує типові апаратні та/чи програмні збої, описує можливі причини їх, пояснює спосіб усунення їх [12 ІФО 3.2.2-1]	Ознайомлення з основами безпілотних систем, їх типами, характеристиками та принципами роботи.
Симулятори та тренажери для підготовки операторів БПЛА.	1	підприємство про власну безпеку, добробут і здоров'я під час використання інформаційних технологій [12 ІФО 4.1.1-1]	Базові вправи на симуляторі для цивільних коптерів. Базові вправи на симуляторі для FPV-коптерів.
Військові інформаційні системи та платформи.	0,5	аналізує та оцінює власне хобі щодо користі, задоволення з урахуванням сприяння безпеці, збереженню здоров'я, добробуту [12 СЗО 3.4.1-3]	Базові вправи на симуляторі для БПЛА літакового типу. Базові вправи на БРУ-дронах та БПЛА літакового типу.
Військові професії. Особливості професій, пов'язаних із сучасними цифровими технологіями радіоелектронної боротьби, розробкою та пілотуванням безпілотних (роботизованих) систем.	0,5	демонструє здатність навчатися спільно й автономно, самостійно організувати навчання [12 СЗО 4.1.1 -2]	Дослідження професій, пов'язаних з виробництвом та використанням БПЛА. Вивчення інструкції з експлуатації БПЛА. Визначення основних
Основи пілотування. Базові вправи на БРУ-дронах та БПЛА літакового типу. Правила польоту, заборонені зони та рекомендації щодо безпеки.	6,5		
Узагальнення матеріалу тем модуля. Модульна контрольна робота.	1,5		

<i>Орієнтовні проблемні питання:</i> Які існують типи безпілотних систем? Які правила та норми регулюють використання БпЛА? Які можливості та обмеження використання БпЛА для розвідки та спостереження? Які можливості та обмеження використання БпЛА для підтримки логістики? Як БпЛА можуть використовуватися для гуманітарних цілей у зонах конфліктів?		демонструє готовність виконувати різні командні ролі й завдання, об'єктивно оцінює свої сильні сторони, вміння, здібності щодо результативності командної роботи, зважаючи на обставини [12 СЗО 4.7.1-3] оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] розуміє і аналізує інформацію, записану (передану) в різний спосіб, виявляє приховану й очевидну інформацію [12 СЗО 4.2.1-3] знає сучасні стратегії і тактики комунікації для порозуміння в спілкуванні з метою досягнення позитивних результатів для збереження здоров'я, безпеки й добробуту [12 СЗО 4.4.1-1] оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1]	складових конструкції БпЛА. Ознайомлення з бортовим обладнанням БпЛА різних видів. Використання комп'ютерних симуляторів для відпрацювання навичок пілотування БпЛА. Відпрацювання польотів за заданими маршрутами, фото- та відеозйомки, картографування місцевості.
Модуль 2. Стрілецька підготовка, основи дій та взаємодії в бою (16 годин)			
Поняття, класифікація та будова вогнепальної зброї. Стрілецька справа Передача інформації в умовах бойових дій. Радіозв'язок на полі бою. Правила ведення переговорів.	1 4 3	розуміє та пояснює сутність інформаційних процесів, які виконуються в обраній галузі [12 ІФО 1.2.1-1] пояснює використання інформаційних систем в обраній галузі [12 ІФО 1.3.2-1]	Перегляд навчальних відео про класифікацію та будову вогнепальної зброї, правила поводження зі зброєю. Відпрацювання основних правил передачі інформації в бойових умовах: ACE, 3D.

Отримання і відправка радіоповідомлень. Техніка переміщення у складі бойової групи: пересування двійками на різній місцевості, реакція на контакт. Подолання інженерних загороджень. Смуга перешкод. Узагальнення матеріалу тем модуля. Модульна контрольна робота. <i>Орієнтовні проблемні питання:</i> Якими є правила поведінки зі зброєю? У чому відмінності між основними правилами передачі інформації. Які типи радіостанцій використовуються на фронті? Якими є правила подолання різноманітних перешкод в складі бойової двійки.	6,5 1,5	пояснює та застосовує основні алгоритми, які типово застосовують для розв'язування задач із обраної галузі [12 ІФО 2.1.1-1] у співпраці реалізовує алгоритми в програмних проєктах для розв'язування типових задач з обраної галузі [12 ІФО 2.2.1-1]	Ознайомлення з основами радіозв'язку, його роллю на полі бою, типами радіостанцій, частотами та сигналами. Перегляд навчальних відео про радіообмін, правила ведення зв'язку та безпеку використання різних каналів. Практикум з відновлення повідомлень, які зазнали спотворення (текстові, графічні, аудіо). Рольові ігри з передачею сигналів та повідомлень. Моделювання дій дозорного на марші та при виявленні засідки. Убезпечення групи від ураження від вогню ворожої засідки. Практичне відпрацювання початкових навичок подолання різноманітних перешкод в складі бойової двійки.
Модуль 3. Інформаційна війна (8 годин)			
Мета та завдання інформаційної війни. Учасники інформаційної війни. Методи інформаційної війни. Кібербезпека в умовах інформаційної війни. Роль критичного мислення в інформаційній війні. Роль медіа в інформаційній війні. Роль штучного інтелекту в інформаційній війні. Розвідка на основі відкритих джерел (OSINT). Цілі та завдання OSINT.	2 1 3	оцінює достовірність інформації та надійність її джерел, використовуючи надані критерії та пропонуючи власні [12 ІФО 1.4.1-1] використовує різні методи для захисту / протидії маніпуляціям, зокрема в цифровому світі [12 ІФО 1.4.2-1] обирає і застосовує політики кібербезпеки для власного інформаційного середовища [12 ІФО 4.1.2-1]	Вивчення історії інформаційних війн. Дослідження кращих практик OSINT. Оцінка достовірності інформації, надійності її джерел. Розпізнавання фейків та маніпуляцій у медіа-публікаціях. Аналіз текстів на предмет пропаганди, контрпропаганди та дезінформації. Виявлення та аналіз кіберзагроз у типових ситуаціях. Захист своїх даних та пристроїв від кібератак. Створення власних

Інструменти та методи OSINT. Верифікація джерел. Візуальний аналіз.		дотримується норм законодавства, що регулює правові відносини у сфері інтелектуальної власності й використання інформаційних технологій [12 ІФО 4.3.1-1]	пропагандистських або контрпропагандистських матеріалів. Розробка інформаційних кампаній з протидії дезінформації. Створення інфографіки та інших візуальних матеріалів з кібербезпеки та інформаційної гігієни. Проведення дослідження на основі відкритих даних.
Військові професії. Особливості професій, пов'язаних із сучасними цифровими технологіями.	1		
Узагальнення матеріалу тем модуля. Модульна контрольна робота.	1	оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1]	
<i>Орієнтовні проблемні питання:</i> Які інформаційні небезпеки та ризики воєнного часу? Як кібербезпека пов'язана з інформаційною війною? Які основні кіберзагрози в умовах воєнного стану? Як пропаганда та дезінформація впливають на суспільство? Як ми можемо забезпечити інформаційну стійкість у складних умовах?		планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3]	

Модуль 4. Домедична допомога в умовах бою (16 годин)

Ознайомлення з протоколами ТССС. Правила поведінки при трьох фазах ТССС. Алгоритм MARCH.	2	обґрунтовує оптимальні стратегії відповідальної поведінки щодо збереження здоров'я, формування й розвитку безпеки й добробуту [12 СЗО 1.1.2-1]	Обговорення у колі різниці між цивільними та військовими протоколами. Аналіз оптимальних стратегій та способів надання домедичної допомоги у зоні бойових дій.
Огляд постраждалого, перевірка стану свідомості та попередження гіпотермії. Контроль прохідності дихальних шляхів.	1	аналізує та моделює втілення у власне життя оптимальних стратегій безпечної поведінки для збереження життя здоров'я власного й навколишніх у ситуаціях невизначеності [12 СЗО 1.1.2-2]	Виконання ситуативних завдань на застосування стандартних моделей надання домедичної допомоги з урахуванням дотримання прав людини.
Переміщення пораненого із зони прямої загрози. Надання допомоги на етапі тактичних умов.	5	оцінює ризики й приймає рішення щодо надання домедичної допомоги собі та іншим особам у невідкладних станах	Моделювання надання домедичної допомоги з урахуванням оцінки ризиків, власних можливостей і дотримання правил
Ознаки критичної кровотечі. Способи її зупинки за допомогою тампонування та	2		

турнікетів. Ознайомлення з роботою турнікетів. Правила накладання турнікетів. Правила тампонування поранення. Військові професії (бойові медики). Узагальнення матеріалу тем модуля. Модульна контрольна робота.	4 0,5 1,5	відповідно до протоколів і алгоритмів [12 СЗО 1.3.1] володіє вміннями надання домедичної допомоги з урахуванням оцінки ризиків, власних можливостей і дотримання правил безпеки [12 СЗО 1.3.1-1] практично застосовує відповідні протоколи й алгоритми надання допомоги собі й навколишнім за потреби [12 СЗО 1.3.1-2] визначає ймовірні ризики в умовах невизначеності [12 СЗО 2.1.1 -2] обирає безпечні моделі поведінки в разі виникнення небезпеки невизначеного характеру [12 СЗО 2.4.1-2] демонструє відповідальне ставлення до обрання рішень, які стосуються власного життя й здоров'я [12 СЗО 2.4.1-5] вміє знаходити мотивацію та виявляє гнучкість щодо власної діяльності й досягнення цілей в умовах швидких змін, складнощів [12 СЗО 4.6.2-3]	безпеки. Опрацювання та практичне застосування відповідних протоколів й алгоритмів надання допомоги собі й навколишнім за потреби. Відпрацювання алгоритмів надання допомоги за допомогою симуляторів.
Модуль 5. Цивільне населення в кризових умовах (8 годин)			
Надзвичайні ситуації (причини виникнення, класифікація, ознаки). Воєнний стан. Поведінка в умовах наближення бойових дій. Евакуація цивільного населення. Порядок дій під час обстрілу та нальоту.	1	застосовує інформацію щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу й застосовує її відповідально за потреби [12 СЗО 1.1.1-2] застосовує техніки самопомоги в	Створення мапи думок щодо прогнозованих й непрогнозованих життєвих ситуацій воєнного походження. Обговорення ймовірних ризиків для цивільного населення в умовах воєнного стану.

Попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів. Властивості та ознаки застосування ядерної зброї, хімічної атаки і бойових біологічних речовин. Захисні властивості споруд, техніки та місцевості.	1	кризових і стресових ситуаціях [12 СЗО 1.3.1-3] розпізнає та застосовує прийоми емоційної підтримки інших осіб у разі виникнення в них проблемних ситуацій (фізичних, психічних, соціальних) [12 СЗО 1.3.2-3]	Вправи на аналіз :- ризиків виникнення надзвичайних ситуацій - взаємодію чинників у надзвичайних і небезпечних життєвих ситуаціях. Здійснення моніторингу та аналіз інформації для прогнозування наслідків небезпечних ситуацій. Моделювання розвитку небезпечних ситуацій воєнного характеру та їхніх наслідків на основі встановлення причиново-наслідкових зв'язків. Обґрунтування рішення щодо вибору стратегії поведінки у ситуації воєнного характеру з урахуванням аналізу опрацьованої інформації та ймовірних моделей небезпечних ситуацій.
Психологічна стійкість та саморегуляція під час надзвичайних ситуацій.	1	зіставляє прогнозовані й непрогнозовані життєві ситуації [12 СЗО 2.1.1-1] визначає ймовірні ризики в умовах невизначеності [12 СЗО 2.1.1 -2]	Визначення алгоритму і моделювання безпечної поведінки для запобігання небезпечним ситуаціям різного характеру.
Основи та принципи виживання.	4	розпізнає та застосовує прийоми емоційної підтримки інших осіб у разі аналізує ризики виникнення надзвичайних ситуацій [12 СЗО 2.2.1-1] здійснює моніторинг та аналіз інформації для прогнозування наслідків небезпечних ситуацій визначає ймовірну модель розвитку небезпечних ситуацій та їхніх наслідків природного, техногенного, соціального й воєнного характеру на основі встановлення причиново-наслідкових зв'язків [12 СЗО 2.2.2-1]	Вправи на подолання проявів панічного нападу тривоги істерики ступору, апатії, гніву, злості, агресії.
Узагальнення матеріалу тем модуля. Модульна контрольна робота.	1	розпізнає та застосовує прийоми емоційної підтримки інших осіб у разі аналізує ризики виникнення надзвичайних ситуацій [12 СЗО 2.2.1-1] здійснює моніторинг та аналіз інформації для прогнозування наслідків небезпечних ситуацій визначає ймовірну модель розвитку небезпечних ситуацій та їхніх наслідків природного, техногенного, соціального й воєнного характеру на основі встановлення причиново-наслідкових зв'язків [12 СЗО 2.2.2-1] визначає алгоритм і моделює безпечну поведінку для запобігання небезпечним ситуаціям різного характеру [12 СЗО 2.4.1-1] обирає безпечні моделі поведінки в разі виникнення небезпеки невизначеного характеру [12 СЗО 2.4.1-	Вправи на подолання проявів панічного нападу тривоги істерики ступору, апатії, гніву, злості, агресії. Дотримання гігієнічних правил і норм в умовах невизначеності. Презентація стратегії безпечної поведінки під час надзвичайних ситуацій, які ґрунтуються на знаннях, здобутих під час критичного сприймання інформації з різних джерел. Моделює алгоритм безпечної поведінки в умовах наявності різних загроз з боку мін і ВВП.
<i>Орієнтовні проблемні питання:</i> Які прогнозовані ситуації воєнного походження можуть виникнути ? Які непрогнозовані ситуації воєнного походження можуть виникнути ? Який алгоритм дій під час обстрілу? Як ефективно діяти під час евакуації? Які особисті якості, необхідні для успішного подолання надзвичайної (критичної) ситуації? Як поводитися в екстрених ситуаціях? Як формувати план виживання?			

		2] презентує стратегії безпечної поведінки у різних заходах, які ґрунтуються на знаннях, здобутих під час критичного сприймання інформації з різних джерел [12 СЗО 2.4.1-3] демонструє відповідальне ставлення до обрання рішень, які стосуються власного життя й здоров'я [12 СЗО 2.4.1-5]	Відпрацювання навичок добування вогню, побудови укриття, очищення води. В'язання вузлів для кріплення та перенесення.
Модуль 6. Планую майбутнє: особиста роль в обороні України (6 годин)			
Захист України як усвідомлений вибір. Воля. Гідність. Самобутність. Свобода та інші суспільно- державні цінності.	1	відповідальне застосування інформації щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу за потреби [12 СЗО 1.1.1-2]	Обговорення в загальному колі проблемного питання (на вибір). Обґрунтування громадянської активності та оборонної свідомості як складової стратегії
Роль громадянського суспільства у формуванні обороноздатності і національної єдності. Громадський активізм в умовах воєнного часу. Волонтерський рух.	2	ставить чіткі цілі щодо власного майбутнього й вибудовує стратегії досягнення їх [12СЗО4.6.2-1] пояснює доброчинну (волонтерську) діяльність як	збереження життя власного та оточуючих на основі суспільно – державних цінностей. Обґрунтування важливості військового обов'язку на основі опрацьованих документів.
Способи реалізувати свій талант в обороні України.	1	вияв соціальної відповідальності й суспільно-корисної	Обґрунтування наслідків власних дій зі зброєю щодо безпеки й здоров'я та їхній вплив на навколишніх.
Адаптація суспільства до Потреб військовослужбовців та ветеранів війни, зокрема осіб з інвалідністю внаслідок війни.	1	діяльності оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу	Індивідуальна робота з портфолію, самоаналіз. можливостей власного розвитку з урахуванням подолання труднощів і невдач.
Узагальнення матеріалу тем модуля. Модульна контрольна робота.	1	власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3] аналізує варіанти власних рішень без впливу упереджень щодо	Аналіз правил прийому, порядок підготовки та вступу до військових та спеціалізованих закладів освіти сил оборони використовуючи різні джерела інформації та презентація результатів.
<i>Орієнтовні проблемні питання:</i> Що таке оборонна свідомість? У чому полягає роль			

Українських збройних формувань? Чому виконання військового обов'язку є необхідним для національної та особистої безпеки? У які способи можливо брати участь в обороні країни? Чому оборона країни є ефективнішою, коли до неї долучаються усі громадяни незалежно від їхніх вроджених та соціальних ознак? Яка роль військовослужбовців та ветеранів війни у суспільстві, принципи етичного спілкування та поводження з ними?	професій і гендерно-рольових моделей [12 СЗО 4.11.1-4] приймає себе й моделює власну особистість і поведінку, дотримуючись права на повагу гідності [12 ГЮ 5.1.2] моделює способи дій, спрямованих на утвердження демократії в Україні, збереження її територіальної цілісності й незалежності [12 ГЮ 5.1.1-2] визначає відповідальність за свої дії [12 ГЮ 5.1.2-1] обґрунтовує цінність принципів і норм міжнародного гуманітарного права під час збройних конфліктів і надзвичайних ситуацій [12 ГЮ 6.3.2]	Планування ймовірних варіантів освітньо-професійного шляху в системі оборони України та на підприємствах оборонної галузі. Ознайомлення з підприємствами оборонної галузі. Аналіз власних рішень без впливу упереджень щодо професій і гендерно-рольових моделей. Аналіз вивченого досвіду. Мапа думок «Способи реалізувати свій талант в обороні України».
Всього годин:	70	